

1. Zákon o právu rodinném (č. 265/1949 Sb.)

Tento zákon, účinný od 1. ledna 1950, zavedl zásadní změny v postavení žen v manželství a rodině.

- **Citace:**

„V manželství mají muž i žena stejná práva a stejné povinnosti. Jsou povinni žít spolu, být si věrni a vzájemně si pomáhat.“

(§ 15 zákona č. 265/1949 Sb.)

„K výkonu povolání a ke změně místa zaměstnání nepotřebuje žádný z manželů souhlasu manžela druhého.“

(§ 16 odst. 2 zákona č. 265/1949 Sb.)

- **Porovnání s předchozí úpravou:**

Předchozí právní úprava vycházela z rakouského občanského zákoníku (ABGB), který stanovoval nadřazené postavení muže v rodině. Žena potřebovala souhlas manžela k výkonu zaměstnání a neměla rovné postavení v rozhodování o rodinných záležitostech.

- **Zdroje:**

- Zákon č. 265/1949 Sb. dostupný na: [zakonyprolidi.czZákony pro lidi+1](https://zakonyprolidi.cz/Zakony-pro-lidi+1)
- Srovnání s předchozí úpravou: [spcp.prf.cuni.cz Společnost pro církevní právo](https://spcp.prf.cuni.cz/Spolecnost-pro-cirkevni-pravo)

2. Rozhovor s Kateřinou Liškovou: „Muži jsou vedeni k aktivní otcovské roli teprve v první generaci“

Zdroj: Lišková, Kateřina. *Muži jsou vedeni k aktivní otcovské roli teprve v první generaci*. Rozhovor s Klárou Říhovou. Novinky.cz, 22. 7. 2024.

Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/lifestyle-osobnosti-katerina-liskova-muzi-jsou-vedeni-k-aktivni-otcovske-rol-i-teprve-v-prvni-generaci-40480341>

„V Československu proběhl výzkum ženského orgasmu už v 50. letech. Tehdy jsme byli v otázkách sexu před Západem překvapivě daleko napřed.“

(Lišková, 2024)

O genderové rovnosti v 50. letech v ČSR:

„První dekáda po válce u nás přinesla narovnání práv žen v manželství i společnosti a jiný pohled na to, co ženy mohou chtít. Do té doby muž rozhodoval prakticky o všem, pokud žena chtěla pracovat, potřebovala jeho souhlas. Najednou měla stejná práva, mohla si vybrat, zda zůstat doma nebo jít do zaměstnání.“

(Lišková, 2024)

O rozdílu mezi východem a západem:

„Od žen na Západě se neočekávalo, že budou studovat ani pracovat. Vlastně až do 80. let byly většinou opravdu doma, případně zaměstnané na malý úvazek, když děti odrostly. Náš stát otevřel ženám masový přístup ke vzdělání zdarma.“

(Lišková, 2024)

O sexualitě a výzkumech ženského orgasmu:

„V Československu proběhl výzkum ženského orgasmu už v 50. letech. Tehdy jsme byli v otázkách sexu před Západem překvapivě daleko napřed.“

(Lišková, 2024)

„Významnou roli hrála celková spokojenost ženy. Těhotné říkaly, že se vdávaly z lásky a užívají si sex. Netěhotné sex často nebavil a stěžovaly si na nedostatek respektu v manželství.“

(Lišková, 2024)

O péči o matku a dítě, institucích:

„Budovalo se zázemí, jesle a školky, péče o matku a dítě včetně porodů a lázeňství byla zdarma. To vše ohromně přispělo ke snížení kojenecké úmrtnosti. V roce 1957 došlo i k legalizaci potratů, což je téma leckde nedořešené dodnes.“

(Lišková, 2024)

3. Rozhovor s Kateřinou Liškovou: „Proč ženy za socialismu feminismus nezajímal“

Lišková, Kateřina. *Orgasmus & socialismus: Proč ženy za socialismu feminismus nezajímal.*

Rozhovor se Sylvou Ficovou. Goethe-Institut – jádu.cz, 2020.

Dostupné z: <https://www.goethe.de/prj/jad/cs/the/sti/21973416.html>

„Dnes máme představu, že padesátá léta byla dobou teroru a temna, což skutečně byla, jenže ta hrůza se týkala jen určitých segmentů populace. Jako žena sis totiž vlastně mohla polepšit, protože v té době se poprvé výrazně reformovalo rodinné právo. [...] Do té doby ženy plně rovnoprávné s muži nebyly – neměly automaticky práva k dětem ani k majetku.“

(Lišková, 2020, Goethe-Institut)

„Výzkum z roku 1952 zahrnoval nejen ženy z lázní, ale i kontrolní skupinu žen z těhotenských poraden. Ukázalo se, že ženy, které nemohly otěhotnět, měly horší vztah s manželem, cítily se méně milovány, prožívaly méně orgasmů a méně si užívaly sex. To vědce vedlo k závěru, že pro otěhotnění ženy je důležité, aby do manželství vstupovala z lásky. Což byla vlastně socialistická myšlenka – manželství nemělo být z donucení nebo kvůli majetku.“

(Lišková, 2020, Goethe-Institut)